

EIROPAS PARLAMENTS

SPECIALIZDEVUMS

EIROPADOME
2005. gada 15. un 16. decembrī
Briselē

PRIEKŠSĒDĒTĀJA DŽUZEPA BORRELLA FONTELLESA RUNAS
PREZIDENTŪRAS SECINĀJUMI

03/S-2005

Prezidentūras ģenerāldirektorāts

(Intranet) <http://www.euoparl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.euoparl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2005

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

EIROPAS PARLAMENTA PRIEKŠSĒDĒTĀJA UZRUNA EIROPADOMEI 2005. gada 15. un 16. decembrī

Paldies jums par uzaicinājumu vēlreiz uzstāties Eiropadomē.

Pašreizējā politiskā situācija Eiropas Savienībā ir tāda, ka panākt vienošanos par nākamo finanšu plānu ir svarīgāk kā jebkad agrāk.

Tomēr es netērēšu jūsu dārgo laiku, apgalvojot to, kas jums jau ir ļoti labi zināms.

Es labāk sāksu ar atgādinājumu, ka Padomes piekrišana ir nepieciešama, bet ar to vien nepietiek. Ir jāpanāk triju Eiropas Savienības iestāžu — Padomes, Komisijas un Parlamenta — vienošanās.

Varbūt daži no Jums vēlētos, lai tā nebūtu, vai arī jūs varbūt uzskatāt, ka Parlaments beigu beigās piekāpsies valdību spiedienam un piedāvās Padomei neierobežotas pilnvaras.

Tā rīkojoties, jūs pieļautu kļūdu.

Parlaments ļoti vēlas, lai Padome panāktu vienošanos. Tomēr šai vienošanai jābūt Parlamentam pieņemamai, jo citādi tai nebūs īpašas nozīmes.

Parlaments vērtēs jūsu vienošanos, vadoties no tā, cik ļoti tā atšķirsies no mūsu priekšlikuma.

Jums jau ir zināms mūsu priekšlikums, kuru Padomei iesniedza jūnijā, un es domāju, ka man tas jums nav jāatgādina.

Tomēr es jums uzreiz gribu darīt zināmu, ka Parlaments nekādā ziņā neapstiprinās Padomes prezidentūras iesniegto priekšlikumu.

Politisko grupu priekšsēdētāji ir pieņēmuši vienprātīgu lēmumu to noraidīt, un šodien to ir darījuši zināmu pašam Eiropadomes priekšsēdētājam, kuram es esmu ļoti pateicīgs par ierašanos šorīt Strasbūrā.

Par Lielbritānijas premjerministru jūs varat teikt ko gribat, bet viņam noteikti pietiek dūšas ķerties vēršim pie ragiem.

Lūdzu, ļaujiet man izteikt vairākas piezīmes, kas var jums noderēt, formulējot visiem pieņemamu vienošanos.

Budžets un projekts

Kā jūs visi ļoti labi zināt, budžets ir politiska projekta atspoguļojums skaitļos. Jā, dažām valstīm šis budžets var nebūt tik izdevīgs, bet tās var ļoti daudz zaudēt arī no Eiropas Savienības politiskā projekta aspekta.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Kohēzija

Viens no šī projekta stūrakmeņiem ir dalībvalstu kohēzija.

Tas nav patvaļīgs labdarības žests, bet gan Māstrihtas līgumā iekļauts pienākums.

Jaunajām dalībvalstīm šis pienākums ir ietverts pievienošanās līgumos.

Pieredze rāda ka vidējā laika posmā no kohēzijas iegūst visi, ne tikai Kohēzijas fonda saņēmējvalstis.

Tomēr šobrīd uz jūsu apspriežamā priekšlikuma altāra tiek upurēta tieši kohēzija.

Parlaments ir noraidījis prezidentūras pirmo priekšlikumu tieši tādēļ, ka tam trūka solidaritātes.

Un otrajam priekšlikumam ir tāds pats trūkums.

Kohēzija un saskaņotība

Patiešām, tas ne tikai upurē kohēziju kā politisku principu, tas samazina arī budžeta saskaņotību, jo kohēzijai paredzētie papildu līdzekļi tiek sadalīti, pamatojoties uz patvaļīgiem kritērijiem, lai dažām dalībvalstīm piedāvātu „konfekti” rūgtās tabletes norīšanai.

Un rezultātā mēs iegūstam zemākā kopsaucēja vienošanos, kurā mēģināts apmierināt būtiski atšķirīgas atsevišķu dalībvalstu intereses uz vispārējās saskaņotības rēķina.

Parlaments aicina jūs kā Padomes locekļus ievērot ar jaunajām dalībvalstīm panāktās vienošanās un nodrošināt, lai uz visiem attiecas vienādi noteikumi.

Citādi var izrādīties, ka paplašināšanās rezultāti neatbildīs neviena cerībām.

Parlaments aicina tās dalībvalstis, kurām kohēzija līdz šim ir devusi labumu, aizstāvēt šo principu, pat ja tagad ieguvēji būs citi, nevis rūpēties vienīgi par to, lai pašas saglabātu saņēmēja statusu.

Pārējām dalībvalstīm jāatgādina tie ieguvumi, ko vājāk attīstīto dalībvalstu izaugsme ir devusi, palielinot pieprasījumu un tirdzniecības apjomu.

Izmaiņas noteikumos

Eiropas Parlaments nepiekritīs tam, ka uz jaunajām dalībvalstīs attiecina vienu kohēzijas politiku, bet uz vecajām — citu.

Jābūt ļoti uzmanīgam attiecībā uz prezidentūras ieteiktajām izmaiņām noteikumos, lai jaunās dalībvalstis piekristu ierosinātajiem samazinājumiem.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Pirmkārt, šīs jaunās izmaiņas saskaņā ar koplēmuma procedūru ir jāpieņem arī Parlamentam. Tādēļ nepietiek vienīgi ar to, ka Padomes prezidentūra tās vienkārši ierosina.

Vēlos jums arī atgādināt, ka prezidentūras priekšlikums nozīmē to, ka 45 juridiski teksti ir jāpieņem ar koplēmuma procedūru.

Otrkārt, tos nevar izmantot, lai Kopienas politiskās darbības pārvērstu pārvedumos, ko dalībvalstis veic pēc saviem ieskatiem. Parlaments piekrīt Komisijas bažām par šiem priekšlikumiem.

Iespējami zems budžets un neto bilance

Tādējādi līdzšinējo debašu patiesie rezultāti Padomē ir šādi:

- attiecībā uz vispārējiem līdzekļiem, notiek sacensība, radot iespaidu, ka labākais budžets ir tāds, kurā ietverti vislielākie izdevumu samazinājumi;
- priekšstats, ka vienīgajam kritērijam, vērtējot, vai sarunas ir veiksmīgas vai nē, jābūt katras dalībvalsts neto bilancei;

Mēs nevaram tā turpināt.

Savās diskusijās jūs neredzat Eiropu kā risinājumu, bet drīzāk kā problēmu. Un ņemot vērā, ka tā var izrādīties problēma, tad darbības laukam jāaprobežojas ar Eiropas budžeta samazinājumiem.

Tomēr labākais budžets nav vismazākais, bet gan tāds, kas ļauj visefektīvāk īstenot izvirzītos uzdevumus.

Šorīt, vienojoties ar Padomi, Eiropas Parlaments ir pieņēmis 2006. gada budžetu.

Šajā budžetā paredzēti līdzekļi 1,09% apmērā no 25 dalībvalstu IKP.

Tomēr 2007.–2013. gadā — Eiropas Savienībā 27 dalībvalstu sastāvā — vidējais līdzekļu apjoms, ko jūs tagad apsverat, būtu tikai 1,03%.

Vai tiešām jūs domājat, ka šāda pieeja ir reālistiska?

Tas, ko jūs ierosināt, nav pašreizējā *status quo* saglabāšana līdz brīdim, kad varēs uzsākt visaptverošu reformu, bet gan īsts solis atpakaļ.

Turklāt ikreiz, kad jūs tiekaties, kā, piemēram, Hemptonkortā, jūs ierosināt, lai ES savā iekšpolitikā un ārpolitikā uzņemtos jaunus uzdevumus un jaunas darbības jomas.

Tāpēc aiz jebkuriem retoriskiem izsaučieniem par ikviena mīlestību pret Eiropu patiesais iznākums vienmēr ir šī projekta „atšķaidīšana”.

Jūs parakstāt vienošanās, kuras nekavējaties apšaubīt vēl pirms tinte uz papīra ir nožuvusi; jūs uzņematies saistības, kuras jūs nevarat pildīt.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Nav nozīmes paplašināt trauku, vienlaicīgi samazinot tā saturu.

Tas viss, es atkārtāju, diskreditē Eiropas projektu.

Neto bilances arguments tiek pakļauts aplamai loģikai, kas pilnībā sagrauj Kopienas garu un liek Eiropu uzskatīt par kaut ko pārāk dārgu vai ar nepietiekamu atdevi.

Jums nevajadzētu būt pārsteigtiem, ka tāpēc mēs nonākam situācijā, kāda tā ir pašlaik.

Nav iespējams visiem reizē uzlabot neto bilanci.

Tas vienkārši nav matemātiski iespējams.

Palielinoties dalībvalstu skaitam, to interesēm kļūstot atšķirīgākām, katrai no tām cenšoties uzlabot savas attiecības ar Eiropas Savienību šaurākā bilances nozīmē un vienprātībai esot normai lēmumu pieņemšanas procesā, nav nekāds pārsteigums, ka mums ir arvien grūtāk panākt vienošanos vai ka risinājumi, par ko mēs vienojamies, izrādās valstu interešu savārstījums, kurš arvien mazāk līdzinās saskaņotam projektam.

Eiropas pievienotā vērtība

Ar tādu domāšanas veidu mēs ignorējam tos ieguvumus, ko sniedz dalība Eiropas Savienībā: miljoniem darba vietu radīšanu, pateicoties iekšējam tirgum, Kopienas iekšējās tirdzniecības apjoma ievērojamu pieaugumu, ES kā pasaules tirgus vislielākā dalībnieka statusu utt.

Pat, ja mēs nevēlamies domāt par ES kā par politisku kopieni, mums vismaz vajadzētu padomāt par vispārējiem ieguvumiem.

Sarunas par budžetu nevar uzskatīt par spēli pa nullēm.

Tas noved pie Eiropas pievienotās vērtības esamības noliegšanas.

Kam domāts ES budžets? Tas pastāv, lai finansētu politikas jomas, kuras, mūsuprāt, var īstenot efektīvāk, darot to kopīgi nevis, katrai dalībvalstij darbojoties atsevišķi valsts līmenī. Citiem vārdiem sakot, lai piešķirtu šīm politikas jomām Eiropas pievienoto vērtību.

Tāpēc nav nozīmes sabiedrībai mūsu valstīs katru dienu stāstīt, ka Eiropai ir jāpaplašinās arī turpmāk, lai neitralizētu globalizācijas negatīvo ietekmi un izstrādātu kopēju politiku pētniecības, jauninājumu un citās jomās, ja mēs budžetā neparedzam vajadzīgos līdzekļus.

Ieņēmumi un izdevumi

Nevienā budžeta apspriešanā nav iespējams izvairīties no ieņēmumu un izdevumu jautājuma.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Ieņēmumi

Kā jūs zināt, Parlaments nav pilnvarots lemt par ieņēmumu daļu.

Tā ir demokrātiska anomālija, kam skaidrojumu var rast tikai ES integrācijas īpašajos vēsturiskajos apstākļos.

Šī problēma reiz būs jārisina, bet, protams, ne šovakar.

Tomēr tieši šī situācija veicina kritiku, kas EP attēlo kā iestādi, kas bezatbildīgi lemj par izdevumiem, jo tai nav jāiekasē nodokļi.

Vēlos uzsvērt divas lietas:

1. Parlaments vienmēr ir parādījis lielāku pieticību attiecībā uz izdevumiem jomās, kurās tam ir lēmumu pieņemšanas tiesības, nekā Padome savā pārziņā esošajās budžeta izdevumu jomās;
2. agrāk vai vēlāk ES ieņēmumu politika būs jāpārskata tā, lai dalībvalstis sniegtu skaidru ieguldījumu proporcionāli sava IKP apjomam uz vienu iedzīvotāju.

Tas ļautu novērtēt izdevumu politikas ietekmi no pārdales vai, citiem vārdiem sakot, kohēzijas aspekta.

Tas mums arī ļautu būt objektīvākiem un racionālākiem tādos jautājumos kā lauksaimniecības politika vai AK atlaide.

AK atlaide

Par šo jautājumu, kas ietilpst ieņēmumu politikā, Parlaments nav tiesīgs lemt, un tāpēc tam ir maz ko teikt.

Tomēr es nevēlos izvairīties no šī sarežģītā jautājuma.

Parlaments uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas reforma nav galvenais iemesls vajadzībai pārskatīt AK atlaidi, kuru noteica apstākļos, kas būtiski atšķīrās no šodienas apstākļiem.

Iemesli tam, kāpēc mums jāmaina samazinājums AK iemaksai ES budžetā, ir paplašināšanās un AK ekonomikas acīmredzama uzlabošanās, ar ko Blēra kungu var tikai apsveikt.

Mums visiem jācenšas finansēt paplašināšanās izmaksas, līdz no tās sāk gūt labumu visi un pirmām kārtām tie, kas to visvairāk atbalstījuši.

Tā kā paplašināšanās ir paliekoša, mums būs atbilstīgi jāizdara pastāvīgas izmaiņas AK atlaidē, nevis tikai pagaidu vai ārkārtējas izmaiņas, kas atstāj neskartu šīs sistēmas loģisko pamatu.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Izdevumi

Vispārējie līdzekļi

Priekšlikums, ko jūs gatavojaties apspriest un ko EP ir noraidījis, paredz „mini Eiropu” izvirzīto mērķu ziņā un nav savienojams ar „maksī Eiropu” ģeogrāfiskās aptveramības ziņā.

Mēs nevaram atļauties mazākus ES izdevumus arvien pieaugošam skaitam eiropiešu.

Kā savā vēstulē raksta Barrozu kungs, šis budžets nav savienojams ar mūsdienīgu, dinamisku, atvērtu, saliedētiesspējīgu, ilgtspējīgu un taisnīgu Eiropu.

Lai panāktu galīgo vienošanos vispirms jūsu starpā un pēc tam ar Komisiju un Eiropas Parlamentu, ievērojami jāpalielina visu to līdzekļu apjoms, kuri paredzēti tādiem virzītājspēkiem kā izaugsme un nodarbinātība.

Lauksaimniecības izdevumi

Arī šajā jautājumā Eiropas Parlamentam nepieder izšķirošais vārds, taču es gribētu atgādināt, ka 2002. gadā jūs nolēmāt veikt reformas kopējā lauksaimniecības politikā (KLP), lai līdz 2013. gadam par 10% samazinātu ar tirgu saistītos izdevumus. Sekas KLP reformai, par kuru jūs visi vienojāties 2002. gadā, jau ir redzamas budžetā.

Reformas galvenā iezīme ir lauku attīstības veicināšana, un tieši tas ir lauksaimniecības politikas novatoriskais aspekts.

Tomēr interesanti, ka prezidentūras priekšlikumā minēti ievērojami samazinājumi tieši lauku attīstības politikā, varbūt zinot, ka valdības ir jūtīgākas pret politikas virzieniem, kuri saglabā *status quo*, nevis pret šo tālredzīgo politiku.

Jāuzmanās arī no pārāk vispārīgas KLP kritizēšanas un jābeidz sludināt, ka tirgus liberalizācija ir lielisks risinājums visām visnabadzīgākajām valstīm.

PTO sanāksmes priekšvakarā mums to atgādināja P. Mandelsons. Tā ir taisnība, ka plaša liberalizācija būtu izdevīga lielām valstīm, piemēram, Brazīlijai un Argentīnai, taču ne valstīm Āfrikā, kuras ar Eiropas Savienību saista preferenču sistēma. Neziedosim tās visas uz liberalizācijas altāra.

Vidusposma pārskats

EP varētu piekrist priekšlikumam veikt pārskatu finanšu plāna laikposma vidū, ja pārskats ir tālejošs un brīvs no aizspriedumiem un ja to veic pārredzami un patiesas iestāžu sadarbības apstākļos.

Vakar neviens no Eiropas Parlamenta deputātiem neiebilda šādai pārskata veikšanai.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Vienošanās nepieciešamība un iespējamās alternatīvas

Es atkārtāju, ka Parlaments vēlas panākt vienošanos, taču to neapmierina jebkāda vienošanās. Ne tāda, kas varētu izraisīt iestāžu strīdu, kas atstātu ES bez finanšu plāna, un radītu vēl lielāku krīzi, nekā pašreiz.

Alternatīvas

Tādēļ ir vērts apsvērt kādas ir alternatīvas, ja netiks panākta vienošanās par finanšu plānu.

Lai vai kāds būtu alternatīvais apjoms 2007. gada budžetam, tas būs lielāks, nekā izklāstīts Apvienotās Karalistes priekšlikumā.

Pirmā alternatīva – kārtējā finanšu plāna pagarināšana gadu no gada, saskaņā ar iestāžu nolīguma noteikumiem.

Saistību apropriācijas 2007. gadā būtu apmēram 1,08%.

Otrā alternatīva – budžets 2007. gadam.

Līguma 272. panta noteikumu īstenošana mums dotu budžetu ar 1,11% no IKP.

Šī gada laikā Eiropas Parlaments drīkst, nevienojoties ar Padomi, lemt par neobligātajiem izdevumiem.

Kā jūs redzat, ir iespējams apsvērt vairākas pievilcīgas alternatīvas, taču vislabāk būtu, ja jūs panāktu vienošanos, kas būtu pieņemama visām iestādēm.

Īsumā, Eiropas Parlaments ierosina vienoties par tādu budžetu, kas dotu iespēju Eiropas Savienībai:

- ievērot saistības attiecībā uz desmit jaunajām dalībvalstīm;
- turpināt strukturālo un vides politiku;
- izstrādāt tālredzīgas politikas saistībā ar pētniecību un attīstību, kā arī saistībā ar vispārēju pieeju zināšanām.

Pēc tik daudzām diskusijām par šiem politikas virzieniem šajā projektā tomēr nav nekā jauna.

Īsumā un nobeigumā, vai nu ir jāsamazina mūsu Eiropas mērķi, vai arī jānodrošina līdzekļi, ar kuriem tos sasniegt.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Eiropas Parlaments ir uzticama un konstruktīva iestāde. To nesēn varēja redzēt saistībā ar *REACH* direktīvu un sarunās ar Komisiju un Padomi (F. Fratīni un Č. Klārks), kuru rezultātā nepieredzēti īsā laikā panāca vienošanos par datu uzkrāšanu.

Mums visiem ir kopīgi jāstrādā, lai ES varētu turpināt virzīties uz priekšu.

Pateicos par jūsu uzmanību.
